

ПОЛОЖЕННЯ
про моніторинг якості освіти
у Балаклійському ліцеї № 3
Балаклійської міської ради Харківської ради

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Балаклійського ліцею № 3
від 31.08.2021 року
Т.в.о. директора В. В. Коваленко

ПОЛОЖЕННЯ

про моніторинг якості освіти у Балаклійському ліцеї № 3

Балаклійської міської ради Харківської області

I. Загальні положення

1.1 Дане Положення визначає механізм підготовки та проведення моніторингу якості освіти та освітньої діяльності (далі – моніторинг) у Балаклійському ліцеї № 3.

1.2. Моніторинг проводиться відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Порядку проведення моніторингу якості освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 54 від 16.01.2020 року.

1.3. Моніторинг — це форма організації, збору, системного обліку та аналізу інформації про організацію і результати освітнього процесу для ефективного вирішення завдань управління якістю освіти.

1.4. Моніторинг проводиться з метою виявлення та відстеження тенденції у розвитку якості освіти в Балаклійському ліцеї № 3, встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, оцінювання причин відхилень від цілей.

1.5. Внутрішній моніторинг діяльності є складовою частиною системи освітнього моніторингу, яка передбачає збирання (первинні дані), оброблення (аналіз і оцінка якості освіти), зберігання (формування і ведення бази даних) та розповсюдження інформації про стан освіти (адресне забезпечення користувачів статистичною й аналітичною інформацією), прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки й основних тенденцій її розвитку, розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень стосовно підвищення якості надання освітніх послуг закладом та ефективності функціонування освітнього процесу в цілому, формування завдань, тестів іншого інструментарію для оцінки якості освітнього процесу з методичними рекомендаціями.

1.6. Під контролем у вигляді моніторингу розуміється діагностичний контроль, в результаті якого вивчаються умови, процес, результати освітньої діяльності з метою

виявлення їх відповідності законодавчим, нормативноправовим, інструктивно методичним документам про освіту.

1.7. Моніторинг проводиться відповідно до таких принципів:

- систематичності та системності;
- доцільності;
- прозорості моніторингових процедур та відкритості;
- безпеки персональних даних;
- об'єктивності одержання та аналізу інформації під час моніторингу;
- відповідального ставлення до своєї діяльності суб'єктів, які беруть участь у підготовці та проведенні моніторингу.

1.7. Об'єктами моніторингу можуть бути:

- знеособлена інформація про учасників освітнього процесу;
- освітні та управлінські процеси в закладі освіти;
- різні види діяльності учасників освітнього процесу;
- умови здійснення освітньої та управлінської діяльності матеріально-технічні, сапітарно-гігієнічні, нормативно-правові, кадрові, фінансові, навчально-методичні тощо);
- результати запровадження освітніх змін, інновацій;
- стан організації освітнього процесу в закладі освіти;
- результати навчання та розвитку здобувачів освіти, формування їх компетентностей;
- інші об'єкти.

1.8. Участь у підготовці та проведенні моніторингу беруть:

- суб'єкти, які проводять моніторинг;
- суб'єкти, які ініціюють проведення моніторингу;
- суб'єкти, які здійснюють науково-методологічний супровід моніторингу;

- суб'єкти, які долучаються до опитування, спостереження або виконання письмових робіт (завдань) моніторингу на етапі проведення дослідження.

1.9. Положення схвалюється педагогічною радою, затверджується наказом директора закладу освіти.

1.10. Положення поширюється на всіх працівників закладу освіти та учасників освітнього процесу.

II. Види, мета, завдання і функції моніторингу

1. Моніторинг може бути внутрішнім і зовнішнім.

2. Внутрішній моніторинг проводиться на рівні закладу освіти.

Внутрішній моніторинг ініціюється та проводиться закладом освіти.

3. Мета внутрішнього моніторингу - ефективне відслідковування функціонування освітнього простору в закладі освіти, виявлення динаміки його змін, розробка прогнозу та пропозицій для забезпечення розвитку закладу освіти; накопичення даних, необхідних для періодичного самооцінювання якості освітніх послуг закладу; аналітичне узагальнення результатів діяльності системи закладу освіти.

4. Завдання внутрішнього моніторингу:

- визначення якості навчальних досягнень здобувачів освіти, з'ясування динаміки їх змін;
- виявлення проблем, пов'язаних з організацією освітнього процесу;
- характеристика якості освітнього простору, а також фінансового, кадрового, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення закладу освіти.

5. Функції моніторингу:

- інформаційна - створює масив інформації щодо якості освіти в закладі освіти;
- діагностична - фіксує реальний стан якості освіти в закладі освіти;
- оцінювальна - дає кількісно-якісну оцінку об'єктів освітнього процесу у закладі освіти на основі певного набору критеріїв та показників;
- коригувальна - мінімізує вплив негативних факторів в освітньому процесі;
- прогностична - формує стратегію й тактику розвитку освіти у закладі освіти;
- управлінська - впливає на зміст і методи управлінської діяльності.

6. Зовнішній моніторинг може проводитися на рівні закладу освіти, місцевому, регіональному, загальнодержавному, міжнародному рівнях.

III. Об'єкти та предмет моніторингу

1. Об'єктами внутрішкільного моніторингу у закладі освіти є:

1) Освітнє середовище:

- ресурсне забезпечення (фінансове, матеріально-технічне, санітарно-гігієнічне);
- навчально-методичне забезпечення (навчальні програми; використовувані підручники, посібники та інша навчальна література);
- кадрове забезпечення;
- інформаційне забезпечення;
- академічна доброчесність.

2) Освітній процес:

- планування освітнього процесу;
- зміст освітньої діяльності;
- впровадження освітніх інновацій;
- розвиток професійної компетентності педагогів;
- психологічний супровід освітнього процесу;
- участь батьків, громадськості в освітньому процесі.

3) Результати освітнього процесу:

- навченість (навчальні досягнення) здобувачів освіти різних вікових груп із предметів інваріантної частини навчального плану;
- особисті здобутки здобувачів освіти в позаурочній діяльності (результати участі школярів в учнівських олімпіадах з базових дисциплін, конкурсах, змаганнях тощо);
- результати підвищення кваліфікації педагогічних працівників (кількість педагогічних працівників різних категорій, володіння вчителями інноваційними технологіями та прийомами педагогічної роботи тощо);
- аналіз результатів ДПА, ЗНО.

2. Предметом внутрішкільного моніторингу є динаміка змін в освітній системі закладу освіти як основа його розвитку. Суб'єкти внутрішкільного моніторингу - адміністрація ліцею, педагогічний колектив, здобувачі освіти, батьки.

IV. Принципи та види внутрішкільного моніторингу

1. Принципи, на яких повинен базуватися внутрішкільний моніторинг:

- гуманістична спрямованість - створення обстановки доброзичливості, довіри, поваги до особистості, неможливості використання результатів досліджень для застосування будь-яких репресивних дій до учасників освітнього процесу;

- **об'єктивність** - уникнення суб'єктивних оцінок, створення рівних умов для всіх учасників освітнього процесу;
- **системність** – комплексний підхід до вивчення різних аспектів життя закладу освіти, опрацювання та аналізу результатів досліджень;
- **валідність** - відповідність пропонованих контрольних завдань змісту навчальної програми, чіткість критеріїв виміру і оцінки, дотримання визначених процедур проведення та опрацювання результатів;
- **надійність** результатів, що означає можливість підтвердження позитивних і негативних результатів різними способами контролю; шляхом повторного контролю, який проводять інші особи;
- **врахування психолого-педагогічних особливостей** шляхом диференціації контрольних та діагностичних завдань;
- **рефлексія**, що проявляється в аналізі та оцінці отриманих результатів на всіх рівнях управління, здійсненні самоаналізу і самооцінки.

2. Види внутрішкільного моніторингу :

1) за цілями проведення:

- **інформаційний** (регулярний збір інформації на визначені теми з різних джерел, зокрема, із законодавчих актів, положень, наказів, методичних видань, класних журналів, сайтів освітніх установ та громадських організацій, що дозволяє скорегувати програму розвитку закладу освіти, навчальні плани);
- **діагностичний моніторинг** (збирання та узагальнення інформації за певними показниками з метою вивчення конкретних освітніх проблем (визначення рівня навченості учнів конкретної вікової групи, вимірювання рівня сформованості конкретних компетентностей, особистісного розвитку здобувачів, готовності закладу освіти до профільного навчання тощо.);
- **управлінський** (відстеження й оцінка ефективності, наслідків і вторинних ефектів прийнятих рішень, розроблених програм);

2) за засобами, що використовуються :

- **педагогічний** (дидактичний, освітній, виховний) (вивчення рівня навченості та якості виховання учнів, якості змісту освіти, якості викладання, умов, що забезпечують можливості навчання, виховання та самовиховання особистості);
- **психологічний** (вивчення пізнавальної сфери, емоційної рівноваги) (визначення обсягів та якості забезпечення закладу освіти матеріально-технічними, фінансовими, науково-

методичними та іншими ресурсами);

- кадровий (вивчення кадрового складу педагогів, процесу та результатів підвищення кваліфікації вчителів);
- управлінський (оцінювання якості та ефективності управління закладу освіти).

V. Прогнозовані результати моніторингу

1. Проводячи внутрішкільний моніторинг, заклад освіти має орієнтуватися на такі результати:

- підвищення якості надання освітніх послуг, формування позитивного іміджу, престижності та конкурентоспроможності закладу освіти;
- створення необхідних умов для творчої діяльності учасників освітнього процесу: виявлення та підтримка обдарованої молоді, підняття престижу творчих педагогів;
- упровадження освітніх інновацій, сучасних інформаційних технологій для оновлення змісту освіти й форм організації освітнього процесу;
- активізація роботи адміністрації та педагогічного колективу закладу освіти, вироблення навичок контрольної-аналітичної діяльності, самооцінки та саморегуляції;
- удосконалення управління закладом освіти, вироблення та корегування управлінських рішень, планування і прогнозування розвитку закладу освіти.

VI. Організація моніторингу

1. Створення Положення про моніторинг якості освіти в закладі освіти, що визначає цілі, завдання, напрями, об'єкти та періодичність досліджень, необхідних для реалізації стратегії розвитку закладу освіти, виконання закладом погоджених учнівської спільнотою завдань щодо покращення якості освітніх послуг.

2. Розробка внутрішнього моніторингу конкретної ділянки освітнього середовища, передбаченого Положенням, зокрема умов, процесу чи результатів роботи закладу освіти.

Положення визначає :

- мету та завдання дослідження;
- об'єкт дослідження;
- формування вибірки;
- терміни та процедуру дослідження;
- підбір та підготовку координаторів дослідження;
- визначення критеріїв оцінювання та показників(індикаторів), за якими збиратиметься інформація;
- визначення методів дослідження.

3. Підготовка інструментарію дослідження, передбаченого Положенням, (вибір анкет,

тестів, методик, карт спостережень, підготовка інструктивно-методичних матеріалів для координаторів дослідження, вибір статистичних та математичних методів обробки та обчислення отриманих результатів дослідження).

4. Проведення дослідження, передбаченого Програмою, проєктом (заповнення анкет, виконання тестів, проведення спостережень за обраними методиками).

5. Збір та опрацювання результатів (внесення результатів дослідження в базу, обробка та аналіз отриманих даних з використанням математичної статистики, факторнокритеріального аналізу, описового пояснення).

6. Аналіз та інтерпретація результатів внутрішкільного моніторингу стану конкретної діяльності освітнього середовища закладу (виявлення, оцінка позитивних та негативних факторів впливу; підготовка та представлення звіту, який має містити висновки та рекомендації з метою прийняття управлінських рішень, корекції програм, планів роботи школи, роботи окремих учителів, батьківського комітету, учнівського самоврядування тощо).

7. Оприлюднення результатів моніторингу та запровадження рекомендацій у практику.

VII. Обов'язкові для закладу загальної середньої освіти компоненти бази даних моніторингових досліджень:

- загальні відомості про заклад освіти (дата заснування, форма власності, юридична адреса, телефон, електронна адреса, мова навчання, профіль навчання, відомості про атестацію);
- матеріально-технічна база (кількість навчальних кабінетів, забезпечення технічними засобами навчання, комп'ютерною технікою тощо);
- кадрове забезпечення закладу освіти (кількісний склад педагогічних працівників, освітньо-кваліфікаційний рівень, розподіл за віком, склад вчителів за педагогічним стажем, кваліфікаційними категоріями, аналіз руху кадрів, результати атестації педагогічних кадрів);
- контингент учнів (мережа класів, віковий склад учнів, поглиблене вивчення предмета, розподіл учнів за профілем навчання, працевлаштування здобувачів освіти 9-х, 11-х класів, рух учнів);
- результативність освітнього процесу (динаміка навчальних досягнень здобувачів освіти в розрізі класів та предметів, результати ДПА в 4-х, 9-х, 11-х класах, динаміка нагородження випускників 9-х та 11 класів, результати участі учнів в олімпіадах, турнірах, конкурсах, спортивних змаганнях);
- методична робота, вдосконалення професійної педагогічної майстерності вчителя (аналіз підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, аналіз участі педагогічних працівників у

ислідничій роботі, участь педагогів у конференціях, семінарах, майстер-класах тощо);
- безпека життя та безпека життєдіяльності (динаміка травмування дітей під час освітнього процесу та в позаурочний час, стан травмування серед педагогів);
- робота з батьками та громадськістю (склад сімей учнів, соціальний статус);
VIII. Звітність про результати внутрішкільного моніторингу та періодичність його проведення у закладі освіти:

- інформація про кадрове забезпечення закладу освіти (вересень)
- інформація про контингент учнів (вересень)
- інформація про матеріально-технічну базу закладу освіти (вересень)
- інформація про рівень навченості здобувачів освіти за результатами навчання у I, II семестрі та за рік для учнів початкової, основної та старшої школи) (січень, червень)
- інформація про рівень навченості здобувачів освіти за результатами навчання у I, II семестрі та за рік в розрізі навчальних предметів (січень, червень)
- інформація про результати моніторингу професійної компетентності вчителя (січень-лютий)
- інформація про динаміку навчальних досягнень здобувачів освіт в розрізі нульового, контрольного та підсумкового заміру знань з предметів навчального плану (вересень, грудень, травень)
- інформація про результати моніторингу стану викладання предмету (предметів) інваріантної складової навчального плану (червень)
- інформація про результати державної підсумкової атестації в 4, 9 та 11 класах (травень, червень)
- інформація про результати участі здобувачів освіти у Всеукраїнських, обласних, районних, олімпіадах, турнірах, конкурсах (грудень-квітень)
- інформація про результати участі учнів у ЗНО з української мови, математики, історії України (червень)
- інформація про результати участі учнів у ЗНО за результатами щорічного Офіційного звіту УЦОЯО про проведення зовнішнього незалежного оцінювання випускників закладів загальної середньої освіти (серпень) .

IX. Нормативно-правове забезпечення внутрішкільного моніторингу

- Шкільне Положення про внутрішній моніторинг (на основі типового Положення)
- Інструкції про проведення моніторингу на підставі обраних критеріїв та показників оцінювання
- Форми інформаційних бланків, види комп'ютерних програм для внесення й обробки

даних.

X. Рекомендовані технології та інструментарій

1. Моніторинг рівня навченості здобувачів освіти

Мета: підвищення рівня навчальних досягнень здобувачів освіти шляхом їх постійного вимірювання, аналізу результатів та цілеспрямованого коригування.

Завдання моніторингу:

- дослідження якості знань здобувачів освіти та їх відповідність Державному стандарту загальної середньої освіти;
- виявлення та аналіз чинників, що впливають на рівень успішності здобувачів освіти;
- підтримка мотивації навчання;
- виявлення обдарованих учнів, підтримка їх інтелектуального розвитку;
- нагромадження даних для порівняльного аналізу діяльності учнів та класних колективів;
- дотримання вчителями орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в системі загальної середньої освіти з предметів інваріантної складової навчального плану;
- прогнозування на основі отриманих даних тенденцій розвитку закладу освіти.

2. Прогнозовані результати:

- 1) отримання об'єктивної інформації про якість знань здобувачів освіти з базових дисциплін в закладі освіти в цілому, окремих класів та кожного учня;
- 2) коригування освітнього процесу та його навчально-методичного забезпечення на основі результатів досліджень.
- 3) упровадження тестових технологій проведення підсумкового контролю знань в освітньому закладі.

3. Об'єкт моніторингу: рівень навчальних досягнень учнів з предметів інваріантної частини навчального плану.

4. Предмет: динаміка зміни рівнів навченості протягом кількох етапів моніторингових досліджень.

5. Напрямки моніторингу:

- моніторинг результативності навчання;
- предметний моніторинг;

- дослідження результативності участі учнів у Всеукраїнських, обласних, районних, міських олімпіадах, турнірах, конкурсах МАН;
- результати зовнішнього незалежного оцінювання здобувачів освіти ІІ класу.

6. Інструментарій моніторингу :

- діагностичні контрольні роботи;
- результати тематичного та підсумкового оцінювання;
- статистична документація;
- спостереження;
- анкетування;
- кваліметричні таблиці.

При визначенні навчальних досягнень учнів аналізу підлягають:

- характеристика відповіді учня (елементарна, фрагментарна, неповна, логічна, доказова, обґрунтована, творча);
- якість знань (правильність, повнота, осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність);
- ступінь сформованості загальнонавчальних (навчально-організаційні, навчально-інтелектуальні, навчально-інформаційні, навчально-комунікативні) і предметних умінь та навичок;
- рівень оволодіння розумовими операціями (вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки тощо);
- ступінь самостійності учнів у навчальній діяльності;
- досвід творчої діяльності (вміння виявляти та роз'язувати проблеми, формулювати гіпотези);
- самостійність оціночних суджень.

Вказані компоненти покладені в основу чотирьох рівнів навчальних досягнень: початкового, середнього, достатнього і високого. Відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів в системі загальної середньої освіти в загальнодидактичному плані ці рівні визначаються за такими характеристиками :

I рівень – початковий (1–3 бали). Відповідь учня фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення. Вміння несформовані, рівень самостійності навчальної діяльності низький.

II рівень – середній (4–6 балів). Знання неповні, поверхові. Учень відтворює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний розв'язувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

III рівень – достатній (7–9 балів). Учень знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь учня повна, правильна, логічна, обгрунтована, проте без елементів власних суджень. Він здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.

IV рівень - високий (10–12 балів). Знання учня є глибокими, міцними, системними; учень вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань. Його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати навчальні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати власну позицію. Застосування цих критеріїв дозволяє оцінити навчальні досягнення учнів у вигляді кількісного показника – кількості балів за 12- бальною шкалою оцінювання.

Пропумеровано, прошнуровано та
скріплено печаткою 12

12 аркушів

Т.в.о. директора Балаклійського
ліцею №2

В.В. Коваленко